

Dezelfde boekhouding voor gemeente en OCMW

Met de invoering van het nieuwe beleids- en beheersysteem krijgen gemeenten en OCMW's in Vlaanderen opnieuw eenzelfde boekhouding. Daarmee komt er een einde aan een gescheiden ontwikkeling die in 1995 begon. **JAN LEROY**

Het Gemeente- en OCMW-decreet zeggen eigenlijk niet veel over de boekhouding en de financiële afhandeling van de uitgaven en ontvangsten. Ze zeggen wel dat de besturen een dubbele boekhouding moeten voeren die is aangepast aan de aard en de omvang van de activiteiten. Het ontwerpbesluit gaat uiteraard verder in detail. Gemeenten en OCMW's zijn overheden, en dus is er ook informatie nodig die het beleid vanuit de boekhouding ondersteunt en beleidsrapporten aanlevert, maar die ook de nodige garanties biedt voor de budgetbewaking, de zogenaamde autorisatiefunctie.

Het nu voorgestelde systeem vergt voor de meeste verrichtingen – en zeker als het om uitgaven en ontvangsten gaat – een registratie in een budgettair dagboek voor de kredietbewaking en beleidsmatige opvolging en in een algemeen dagboek voor andere interne en externe informatieverplichtingen.

Uitgaven en ontvangsten

Er komt een onderscheid tussen de uitgaven in het exploitatie- en het liquiditei-

tenbudget enerzijds en die in het investeringsbudget anderzijds. Bij de bestelling of gunning van een exploitatie-uitgave moet er een vastlegging van een transactie gebeuren, met daarin alle verwachte uitgaven die deze transactie in het lopende boekjaar meebrengt. Uiteraard kan dat maar voor zover er (nog) voldoende transactiekredieten beschikbaar zijn. Voorts zal voor jaaroverschrijdende transacties

(zoals een meerjarig onderhoudscontract) nagekeken moeten worden of de financiële consequenties ook in het meerjarenplan zitten. Bij het begin van het volgende jaar moeten op de kredieten van dat jaar meteen de vastleggingen geregistreerd worden die het gevolg zijn van verbintenissen die eerder werden aangegaan.

Bij de realisatie van de uitgave gebeurt de aanrekening van de transactie in het betreffende budgettaire dagboek, met daaraan gekoppeld de verwerking in de algemene boekhouding (zie verder).

Voor de investeringen bestaat de vastlegging uit twee delen. Het eerste is de vastlegging van de verbintenis (waarvoor verbintenskredieten nodig zijn). Die gebeurt voor het totale bedrag van de verwachte uitgaven van de investering over de verschillende jaren heen.

Het tweede luik bestaat uit de vastlegging van de transactie (op transactiekredieten), met alleen die bedragen die in het

Bij het begin van een jaar moeten op de kredieten van dat jaar meteen de vastleggingen geregistreerd worden die het gevolg zijn van verbintenissen die eerder werden aangegaan.

lopende jaar zullen moeten worden verevend. Met deze techniek verdwijnt het probleem waarbij besturen in het jaar van de gunning van een grote opdracht budgettair al moeten voorzien in de financiering van het totaal van de gegunde uitgaven, terwijl de facturen pas gespreid over verschillende jaren zullen moeten worden

De algemene boekhouding wordt geactiveerd op het moment van de aanrekening van de transactie in een budgettair dagboek.

vereffend. Het wordt ook mogelijk via een interne kredietaanpassing (en dus zonder budgetwijziging) tussen de transactiekredieten voor verschillende investeringen te schuiven, bijvoorbeeld omdat het ene project versnelt en een ander vertraging oploopt, zolang het totale bedrag aan transactiekredieten binnen een beleidsdomein maar gelijk blijft. De verbintenis-kredieten van een investeringsenveloppe daarentegen zullen alleen door de raad kunnen worden aangepast via een echte budgetwijziging.

De budgettaire opvolging van de ontvangsten verloopt iets eenvoudiger, omdat hiervoor net als vandaag uiteraard geen kredietbeperking geldt. Ook aan ontvangstenzijde zal het woord aanrekening worden gebruikt.

Dimensies

In de vorige twee nummers van *Lokaal* kon u al lezen dat het meerjarenplan en het budget zijn opgebouwd op basis van doelstellingen, actieplannen, acties en beleidsdomeinen. Om deze beleidsrapporten te kunnen genereren moet de boekhouding de transacties uiteraard ook volgens dat stramien registreren. Ook de verantwoordelijke budgethouder en de budgettaire entiteit (het bestuur zelf of een intern verzelfstandigd agentschap) zijn van belang. Het ontwerpbesluit bevat een opsomming van de noodzakelijke dimensies bij elke registratie. Hier ligt ook een belangrijke link naar de planlastvermindering, omdat de verwijzing bij een boeking naar het zogenaamde deelrapport (de verantwoording voor de besteding van bepaalde sectorale subsidies) de rapportering achteraf een stuk kan vereenvoudigen. Een bestuur zal uiteraard extra dimensies aan de boekingen kunnen toevoegen.

Algemene boekhouding

Naast de budgettaire elementen (vastlegging en aanrekening) komen er ook regels voor de ermee samenhangende algemene boekhouding. Net als bij de gemeenten vandaag zal die algemene boekhouding worden 'geactiveerd' op het moment van de aanrekening van de transactie in een budgettair dagboek. Op

Ambtshalve uitgaven alleen voor leningen

Niet alle uitgaven kunnen verlopen via de opeenvolging vastlegging, aanrekening, betaling. Er zijn uitzonderingen voor de provisies, en voor de zogenaamde opeisbare schulden. Die kunnen in een aantal gevallen door de schuldeiser zelf worden afgenomen van de bankrekening van het bestuur. Het besluit maakt dit mogelijk voor aflossingen en intresten van leningen en leasingtransacties, uiteraard op voorwaarde dat het bestuur hiermee vooraf instemt. Het is nu eenmaal niet de gewoonte dat een bank voor de vereffening van die schulduitgaven eerst een factuur zou sturen. In de eerste versies van het voorontwerp stond dat ook de Vlaamse overheid (voor de vergoedingen voor de gewestelijke ontvanger) en de RSZPPO (voor sociale en andere bijdragen) hun vorderingen zelf van de bankrekening van het lokale bestuur zouden kunnen halen. Dat kwam dus neer op een door de wetgever opgelegde vorm van domiciliëring. De VVSG heeft zich hiertegen verzet, want ook overheden moeten onder elkaar de normale weg van facturen en betaaltermijnen toepassen. Het omgekeerde – de mogelijkheid dus dat een gemeente of OCMW geld afhaalt van de bankrekening van een andere overheid – bestaat trouwens helemaal niet. De Vlaamse regering heeft de VVSG in die redenering gevolgd, en schrapt uiteindelijk de ambtshalve afnamen voor kosten van gewestelijke ontvangers en voor RSZPPO-bijdragen uit de tekst. **JL**

dat moment gebeuren de klassieke boekingen volgens het systeem van dubbel boekhouden, met het debiteren van kosten of investeringen en het crediteren van de schulden tegenover leveranciers. Daar-

entiteiten) hetzelfde beleids- en beheersysteem zullen moeten toepassen. Dat betekent al meteen een veel grotere markt dan voorheen.

Er komt geen officiële certificering van

Het wordt mogelijk via een interne kredietaanpassing tussen de transactiekredieten voor verschillende investeringen te schuiven, bijvoorbeeld omdat het ene project versnelt en een ander vertraging oploopt.

naast zullen er allerlei algemene boekingen (bv. afschrijvingen) nodig zijn die niet budgettair worden aangestuurd.

Ook bij de algemene boekingen komt een verwijzing naar een aantal verplichte 'dimensies' voor de rapportering achteraf.

Software

Een van de problemen bij eerdere financiële hervormingen in lokale besturen was de softwareondersteuning. De leveranciers waren niet altijd op tijd op de hoogte van de regelgeving, besturen beschikten over onvoldoende kennis en doorzettingsmacht om de gewenste programma's geleverd te krijgen en de markt was klein om ontwikkelingen over voldoende besturen te kunnen afschrijven. Een voordeel van het nu voorgestelde systeem is dat op zijn minst 621 besturen (308 gemeenten, 308 OCMW's en vijf provincies, plus een pak verzelfstandigde

toegelaten softwarepakketten door de Vlaamse overheid. Wel bevat het besluit een hele reeks regels waaraan de geleverde programma's moeten voldoen. Besturen kunnen die eisen als basis gebruiken bij de opmaak van hun eigen bestekken.

Jan Leroy is VVSG-stafmedewerker gemeenten en OCMW-financiën

In Lokaal 10 kon u al meer vernemen over de uitgangspunten van deze nieuwe beleids- en beheercyclus, in Lokaal 11 over de planning en het budget. In Lokaal 13, het nummer van 1 september, komt de jaarrekening aan de beurt.

- www.binnenland.vlaanderen.be/bbc/index.htm
- voor meer achtergrond kunt u een abonnement nemen op *Lokaal Financieel Management*, een VVSG-Politeia-uitgave (www.politeia.be)